

4. Atölye Sonuç Raporu

“Demokrasi ve Barış Mücadelesinde Kadınların Rolü”

Geçtiğimiz dönemlerde Avrupa'da bir barış meclis deneyimi yaşadık. Bu çalışma zamanla dağıldı. Bu çalışmayı yaparken başka kurum, kuruluş ve gruplarla ortaklaşmak özellikle Avrupa'da da savaş varken başka gruplarla birleşebilmek önemli. Bunların içerisinde akademisyenler ve farklı grupları katabiliriz. Bizim açımızdan kadın boyutunu öne çıkarabileceğimiz „Ne yapabiliriz “. Türkiye ve Kürdistan örgütlerinin yanında buradaki kadın örgütleriyle de iletişime geçmek gerekir. Barış ve demokrasinin ve önderliğin özgürlüğü talebini yaratmak gerekiyor. Cezaevi koşullarında tartışma yürütmek önemli önderlik özgür olduğunda daha eşit koşullarda kadın mücadelesi de verilebilir.

Süreç çok önemli ancak geç kalınmış. Kürt sorununun demokratik çözümü ile ilgili birçok kurum kişi ve kuruluşlar bu çalışmayı yürüttü ancak kadük kaldı. Kürt sorununun müzakere ile çözülmesi denendi. İktidar ve devlet buna şiddet aygıtı ile cevap verdi. 2013'te silahlar sussun fikirler konuşsun olarak bir süreç başladı önderliğin çağrısıyla ama bu kesintiye uğradı. Barış ve müzakere bir süreç işidir. Bu toplumsal bir süreçtir. Hesaplaşma yüzleşme tazminat vb. Süreçleri kapsar, bunun yanında 3. taraflar da bu müzakerelerin kaidelerini belirler ve gözetim altında tutar. Ancak TR de bu süreç işletilmedi, süreç dağıtıldı ve öncülerini yargılandı. Bu çalışmayla süreci yeniden başlatıyoruz

Barış ve demokrasi için yeniden müzakere sürecini konuşuyoruz O yüzden bu platformun adına barış ve demokrasi için Müzakere diyebiliriz. Bu hamle doğrultusunda biz sadece tecriti önceleyen bir yaklaşımla yaklaşırsak ilerlememiz zor gibi. Bizim taleplerimizi özellikle Avrupa kriminal görüyor. Bizim barıştan anladığımız halkın talepleri doğrultusunda demokrasinin esas kılındığı bir süreci başlatabilmek. Kürt sorununun çözümü için müzakere önemliken Öcalan'ın üzerindeki tecridin kaldırılması önemlidir.

[Dünyada Barış ve Barışma deneyimleri] Artık barış ve müzakere dünyada bir bilimsel yöntem, metodolojik olarak uygulanmakta. Taraflar arasında. Karşılıklı adımlar güven ortamı ve barış ve demokrasi adımları karşılıklı senkronize atılarak

bir süreç izleniyor. Barış ve müzakere sürecinde eksik olan 3. bir tarafın olmamasıydı. Akil insanlar grubu bu süreci iki tarafın da onayladığı isimler üzerinden bir gözlemci grup oluşturuldu. Ama 2015 ten sonra her şey bozuldu. Orada gözlemci devletlerin olmaması bir eksiklikti. Ve devlet barışı kullanarak siyasi bir menfaat elde etmek bu süreci kendi lehine kullandı. Ona dur diyecek bir mekanizma da yoktu.

[Barışı neden kadınlar yapabilir/Özcü bir perspektiften değil] Barış sürecinde kadınların olmaması eksiklik. Müzakere süreçleri devam ederken sadece erkek aklıyla ilerleme kaydedilemez. Sudan, Fas, Tunus Arjantin gibi belli yerlerde sürecin en başından itibaren kadınlar var. Bu kadınlar müzakerelerde toplumsal barışın yaratılmasında önemli rol oynuyor. Kadınlar savaşlarda toplumsal sorunlarla mücadele ediyor Erkeklerin yaptığı müzakerelerde bu yüzleşme yeterince gerçekleşmiyor çünkü farkındalık yok. Kadınlar daha kolay uzlaşma sağlayabiliyor daha kapsamlı daha empatik ve insani yönden ilerlediği için kadınların bulunduğu müzakere grupları kolay kolay dağılmıyor. Çünkü sürdürülmesi için kadınlar büyük emek veriyor. Sonraki süreçlerde, müzakere süreci dağılsa da çalışmalarda kadınların öncül olduğu müzakere grupları devam ediyor. Bu nedenle toplumsal ve adil bir barışın sağlanabilmesi için kadınların müzakere süreçlerine dahil olup öncülük etmesi hayattır.

Bu süreçlerde en riskli durum barış ve müzakere süreçlerinin elit kalma riski toplumsal barışa ulaşmayı engelleyebilir. Muhatapları ile birlikte toplumsal ayaklarıyla bu süreci ilerletmeliyiz. Bu konuda arşiv tutmak bunu yaparken psikolog gibi uzmanlarla ilerletmek önemli.

Hakikat komisyonu gibi bir şey gerekiyor.

Kürt kadın hareketi jineolojiden, Türkiye kadın hareketi feminist politikadan gücünü alarak barış ve demokrasi mücadelesini örgütüyor. Savaşlar Ortadoğu'da ve Avrupa'da devam ederken barış ve demokrasi mücadelesi öne çıkıyor. Ancak kadınların önceliği elbette ki savaşın ve zor koşulların olmadığı dönemlerde de toplumsal mücadeleyi kadın bakış açısıyla yürütmektir. Şimdi tecrite ve Öcalan'ın özgürlüğü için acil çağrıya kadınlar cephesinden birlikte cevap verme, barışa buradan katkı sunma görevi bizi bekliyor.

Tecrit büyük bir insanlık suçudur. Bu Ortadoğu coğrafyasının tamamında bu tecritin etkisi var. Esasen sadece akademik değil de sokağı ve toplumsal mekanizmanın içinde olduğu bir süreci örgütlemeliyiz. Acil olan bu çalıştayla önümüzdeki süreçte bütün siyasi tutsaklara ve Öcalan'a özgürlük, Kürt sorununa demokratik çözüm ve barış müzakere sürecinin acilen başlatılması çağrısı yapmak.

Avrupa kadın hareketini de harekete geçirmek önemli. Burada ideolojik bir tartışma değil de ihtiyaç olan bu sürece nasıl katkı sunulabilir. Kadın hareketinden beslendiğimiz güçle burada politik ve pratik bir tutumla altını dolduran bir hareket oluşturmalıyız. 1 Eylül'den önce Ortadoğu'daki bütün savaş konseptinin içinde yaşandığı bir süreçte bir çalıştay yapabiliriz. Burada kendimizden çok geniş kadın kitleleri ile ve sokakla ilişkisini kuran bir katkı sunabiliriz.

Burada bütün yük esasen Kürt kadın hareketinin üzerinde kalmamalı. Ortadoğu'da bu kirli savaştan etkilenen bütün kadın bileşenleriyle ortaklaşmalıyız.

-Savaşın direk tarafı olmayan, etki çemberinin dışında kalan kadınlara da ulaşabilmek önemli. Biz o kesimlere de tecritin sonuçlarını ve kadınlar üzerindeki etkisini zemini oluşturabilmeliyiz. Biz o kadınların duygu ve düşüncelerini yeteri kadar anlayamıyoruz. Sadece paneller toplantılarla bir yere varamayız. Örneğin tecritten sonra ortaya çıkan hukuksuzluklarla ilgili insan hakları mahkemesine başvurulabiliriz.

-Biz burada esas talep olarak bütün toplumsal kesimler olarak bu bir tecrit var ve asil çalıştay bunun için var. Barış ne anlama geliyor? Demokrasiyle bu tecrit kırabilmek için bu bir aradalıkla bunun önünü açabilmeliyiz. Kadınlar cephesinden bu tecriti kırmak için tüm kesimlerle kadınlarla örgütlü ya da örgütsüz fark etmeksizin bir biçimde bizimle eylem birliği yapabilenlerle çok somut taleplerle destek istemeliyiz. Bu sıkışmışlık ve bu tecrit tüm toplumu mağdur eden bir durumdur. Bu kısa sürede buna katkı sunan bir şey yapabilmeliyiz. Kürt kadın hareketi tek başına da bunu yapabilir. Ama bunu demokrasi ile ete kemiğe bürünmesi ve ses getirmesi önemli bunu buradan geliştirebiliriz. Bu görüşmeler eylül'den sonra da devam etmeli. Savaşın ilerleyen süreçte neye evrileceği ve Türk devletinin ne yapacağı belli değil, nereye gideceği belli değil. Biz bu süreci doğru

okuyup planlarsak altını daha iyi örebiliriz.

-Savaşa karşı olanlar vs. bulunmakta bu kadar sorun varken alternatif bir çözüm. 1 Eylül'den itibaren uzun vadede bir şey yapabilmek önemli. Bu tarz toplantılarda kadınların katılabilmesi önemli olay ve olgular ele alınırken kadınların bakış açısı önemli. Bir çok mağduriyet varken o insanlar çalışmaların bir parçası olduğunu hissetmeli ve öneri olarak siyasal sosyal ve hukuksal mücadele de mağdurlar o acıların dinmesi için örgütlenmesi ve bu çalışmanın parçası olmaları gerekmektedir. Kadın çalışmasının paralel olması önemli.

-Bu çalışma Kürt kadın hareketi bu konuda hem orta doğuda hem dünyada örnek aldığı bir durum var. Ama Ortadoğu ve dünyada savaşlar var. Ve en ağır bedeli her yerde kadınlar ödemekte. Tr de barış annelerinin yıllardır devam eden mücadelesi var. Barışı talep eden Kürdistanlı anneler var. Burada devletin tüm baskısı ve faillerin belli olmasına rağmen Cumartesi Anneleri'nin barış mücadelesi var. Adalet arayan Emine Şenyaşar var. Türkiye'deki hukuk devletinin ne kadar otoriter olduğu ortadayken bu mücadeleyi veren bir yüreği yaralı bir anne var. Tarih boyunca savaşa karar verenler erkekler oldu. Kadınlar savaşa karşı barışı savunuyorlar. Bu krize karşı kadınların nasıl mücadele ettiği ortada. Şu an yüzlerce göç ederek sürgünde ya da cezaevinde bu kadınlar barışı ve demokrasi mücadelesini yürüten kadınlardı. Savaşı başlatanlar savaşın ağır faturasını kadınlara öderken bunu kabul etmediler. Bu barış ve demokrasi mücadelesini genişletirken kadın dinamizmini buraya katmak önemli. Bunu yapabilmek diğer bölgelere de ve kuzeye yansır. Özellikle son yıllarda savaş sonucu kadın kırım, savaştan en çok etkilenen çocuk ve kadınlar iken buna karşı kadınların barış ve demokrasiyi yükseltmek, bizim dışımızdaki kadınları da bu sürecin içerisine almak önemli. Kalıcı bir barış için tecrit derinleşirken savaş da derinleşiyor. Birçok dünya kadını da adresin İmralı olduğunu biliyor. Bundan etkilenen en çok kadınlardır. Çünkü politik bir karardır bu tecrit haliyle bu tüm kesimleri etkilemektedir. Avrupa olarak bu mücadeleyi yürütebileceğimiz bir zemin var. Cezaevlerinde aydın yazar ve siyaset bulunuyor.

- Genel tartışmamızda genel bir çerçeve koymak biraz zorlar. Bu açıdan barış ve diyalog üzeri ele alırsak daha iyi olur. Ne yapacağız diye sorarsak daha iyi olur. Buraya gelen arkadaşlar da ülkede barış çalışmalarda yer alan arkadaşlardır. Ve

bu anlamda ne yapacağız Toplumsal ayağını nasıl oluşturacağız onu sonra da ele alacağız ve dahil edilecek. Şimdi ne yapacağız. Barış ve diyalogu yeniden oluşturma kamuoyunda tanıtma Türkiye'ye baskı oluşturma ve müzakerelerin yeniden başlamak için ne yapabiliriz. Toplum da algıyı oluşturma ve barış çalışmaları devam etmesi için sistem oluşturma. Barış nasıl tesis edilecek, koşulları var mı, nasıl olacak. Öcalan'ın özgürlüğü temeldir. Bu konuda netiz. Önce tecrit üzeri onun özgürlüğünü istemektir. Önceliğimiz barış ve müzakereler için neler yapabiliriz ve siz neler yapabilirsiniz. Mağdurların talepleri ne veya barış için bu talepler var, şunlar olmalı demek gerek. Değişik çevre ve akademisyenlerle görüşerek talepleri oluşturma. Diğer arkadaşlar da birazdan sunacaklar. Kadın rol alması, kadınlar ne yapmış ve Ortadoğu kadınları ve diasporadaki kadın akademisyen ve aktivistleri nasıl örgütleyebiliriz ve tecrit üzeri bunu nasıl örgütleyebiliriz ve neler yapabiliriz. Bu konuda 4 diğer çalışma masasında nasıl yapabilir. Biz gücümüzü guruplara dağıtırız ve kendimize ne rolü biçebiliriz. Kadınlar olarak katkımız şu olabilir ve bunları yapabiliriz deriz.

- Doğru bugünkü tartışma ilk olduğu için bizler 1. Eylül toplantısına nasıl bir katkı ve kadına perspektifini oluşturabiliriz. 1. Eylül'e bir kadın perspektifi ve tüm gruplarda kadın arkadaşlarımız da olmalı ki bu kadının perspektifi oluşturulması olabilsin.

-Bu konuda kadının bu çalışmada rolü olması gerek ve kadının perspektifi oluşması ile birlikte bu yönden barış ve müzakere noktası nasıl olabilir. 1. Eylül'e daha güçlü katılımı birlikte güçlü bir perspektif oluşur. Buraya kadınlar katıldı ama geçmişte var olan listede kadınlara ulaşamadık önümüzde onları da ikna ederek diyalog geliştirerek katma hedefimiz olmalı.

Bu konuda diyalog oldu, bazı ark. Katılamadı. Önemli olan bu çalışmaya kadın arkadaşların katkısı önemliydi. Neyi ve burada ne yapılmak isteneni doğru okumak ve anlayarak katkı sunulması gerekir. Burada bir ihtiyaç var ve bu ihtiyaca bizler ne katkı olabilir üzerinde durmamız gerekiyor yoksa birbirini anlayan ama katkısı olmayan bir kadın olamaz. Arap vb. Kadınların taleplerini de gören ve onların da kaktisini sağlamak gerekiyor. Süryani kadın da ortak imza atması da önemlidir. Barışa sözü olan kadınları da katmamız gerek salt akademik olmamalıdır- Kürt kadın hareketin öncülüğü önderliğin özgürlüğü olması biliniyor

ve bizler ve değişik etnik kadınları da katarak bunu duyurmak ve tanıtmak olur. Bu savaş ve baskıları onlarda etkilenmektedir ve bunların da bu süreci nasıl ele alıyor bilmeliyiz ve çalıştayda olması ve bu nokta da biz bunu böyle görüyoruz ve buna imza atarız demeli. Bizim dışımızda etkilenen çevreleri de görerek bu durumu onlara da taşımak gerekiyor. Mücadeleleri birleştiren ve ortak birliğe dönüştürme olmalı. Kendi kendi mücadelesi sınırları aşarak tek kalmanın önüne geçmek gerekiyor.

Kezban: 2013 de AKP'nin heyeti vardı ve o dönemde her şey değişti bunları bilmek. Dayanışma yerine benim de bir barış istemim var bu Arap, Türk, Süryani vb. ni de öyle görmesi gerek ve dayanışma adı altında değil. Özne olarak görmesi için kadınların ilgisi ve barışı anlaması ile olmalı.

Nasıl bir barış istiyoruz. Savaşlardan dolayı mağduriyet var o zaman bu konuda farklılıkları koymadan ortak nokta barış ve demokrasi noktasında toplumsal barışa götüren barış anlayışı olmalı. Hoşgörü, hesaplaşmayı getiren, demokrasiyi oluşturacak bir barış anlayışını oluşturma. Bu konuda akademisyeni, mağdur olanı, cezaevinde olanı vb. De katacak. Günümüzde içi boşaltılan bir gençlik var, toplumsal çürümeyi yaşayan ve gelecek nesile değerleri vermemek için uğraşan bir sistem var ve buna karşın barış ve demokrasi diyoruz ve bu argümanlarımız olmalıdır. Kadınlar bu gruplarda kadın perspektif olmalı. Alt komiteleri de oluşturarak dünya çapında barış deneyimlerini inceleyen basari ve başarısızlık nerde ve bu konuda yaşanan eksiklikleri giderebiliriz. Bu da tartışma konuları oluşturulmalıdır.

-Bu konuda anket yapsak barış ve savaş ne anlama geliyor. Bu konuda belli bir istatistik ortaya çıkar.

-Elimizde bir arşiv olmalı. Mağduriyeti nasıl görsel kılacağız. Bu anlamda insan hakları derneklerle görüşme ve mağdurlar belge veya şahit olduklarını anlatma ve toplama olmalı ileriki süreçte,

Evet bunlar sonra da olur ama önemli olan şimdi ne yapacağız noktası önemli. Biz bu gerçekliği bilerek barış için refleks geliştirebilecek düzeye getirmelidir o da belki bunlar şimdi yapmak istesek te çıkmasa da baskılardan dolayı ama bunu süreklilik ve barış ve özgürlük talebini dillendirerek sahiplenmesini ortaya

ıkaracak noktaya gelsin. Biz kadınlar da barışı iimize sindirerek ve dışarda halen bizimle konuşmayan kadınları da ele alarak Arap, Ermeni, Türk vb. kadınları da konuşarak ve birbirimizi destekleyerek barış söyleminin cesaretini ortaya çıkarmaktır. Zaten bu çalışma aynı zamanda bir alıştaydır. Biz kadınlar bir küçük alıştay yapabilir miyiz?